

נהלי בטיחות עבודה בכל היחידות של המרכז לשירות וטרינרי.

תוכן:

1. מבוא ומטרה
2. אחריות
3. הדרכות ואישורים
4. בדיקות רפואיות וחיסונים
5. נהלים כללים
6. שינוע בע"ח
7. עבודה עם חומרים פתוגניים ABSL2
8. כימיקלים וחומרים רדיואקטיביים
9. פגיעות פיזיות ומאמץ פיזי
10. הוראות גיהות בעבודה עם בע"ח
11. טיפול בתאונת דקירה/ נשיכה
12. מחסומי מכרסמים.

1. מבוא ומטרה

העבודה בבתי החיות כרוכה בחשיפה למספר רב של גורמי סיכון. נוהל זה בא לתת מענה לעבודה עם מגוון החומרים הביולוגיים, הכימיקלים והאלרגניים שהעובדים והחוקרים עשויים להיחשף אליהם ולמזער את פוטנציאל הסיכונים למינימום. כמו כן מניעת החשיפה לפגיעות פיזיות מבע"ח וממאמצים פיסיים העלולים לגרום לנזקים בריאותיים ועוד.

נהלי הבטיחות המובאים להלן, אינם מכסים את כל המצבים המסוכנים בעבודה עם בעלי חיים ואינם באים לגרוע מהוראות כל דין. נדרש מכל עובד במצבים מסוימים, להפעיל שיקול דעת ולנקוט בפעולות זהירות בבחינת "נוצר דרכו שומר נפשו"

זכור תמיד כי בטיחות זו דרך חיים הנתונה לבחירתך.

על מנת שתפיק את התועלת המצופה מהוראות אלו, למד ושנן את נהלי הבטיחות והכי חשוב למען שלומך ובריאותך, עבוד על פיהם!

The Veterinary Service Center

המרכז לשירות וטרינרי

נהלים אלו מתבססים על המלצות של המוסד לבטיחות וגהות וכן של מוסדות להשכלה גבוהה שונים בארץ ובחו"ל.

נהלים אלו כוללים התייחסות לכל עובדי בתי החיות דהיינו וטרינרים, טכנאים, מטפלים וכן חוקרים וסטודנטים העוסקים במחקרם עם בעלי חיים

2. אחריות

ד"ר מיקי הרלב מנהל המרכז לשירות וטרינרי אחראי על כלל תפעול בתי החיות השונים בקמפוס.

עובדי וחוקרי בית החיות יצוידו בכל אמצעי המיגון הנדרשים לשם עבודתם הבטוחה, באחזקת המתקן ע"י מנהל בית החיות ובביצוע הניסויים ע"י החוקר הראשי.

האחריות על שמירת הנהלים במהלך הניסוי מוטלת על החוקר הראשי, עליו להבטיח שהחוקרים והטכנאים העובדים עם החיות הם בעלי הכשרה מתאימה ועליו מוטלת חובת הדיווח לוועדת האתיקה של האוניברסיטה (IACUC) והחובה לשמור על הנהלים ולוודא ביצועם.

3. הדרכות ואישורים

לא יטפל ולא ישגיח עובד על בע"ח ללא הכשרה מתאימה כולל הכרת האמנה לשימוש בחיות מעבדה ההכשרה תינתן בקורס שימוש אתי בבעלי חיים.

כל עובד/חוקר יעבור הדרכת בטיחות במסגרת הקורס שימוש אתי בבעלי חיים בטרם תחילת עבודתו.

4. בדיקות רפואיות וחיסונים

לא יחל עובד/חוקר במגע עם בע"ח אם טרם נבדק רפואית ע"י רופא תעסוקתי אשר אישר את העסקתו.

לא יבוא עובד במגע עם בע"ח בטרם קיבל את החיסונים עפ"י דרישת החוק, הנחיות משרד הבריאות ו/או השירותים הווטרינרים דהיינו אנטי טטנוס כל 10 שנים, במקרה של פציעה עם חשד לזיהום, מומלץ לקבל זריקת דחף גם אם חלפו 5 שנים ממנת הדחף האחרונה.

עובד/חוקר הבא במגע עם דמים הומניים עליו להתחסן באנטי הפטיטיס B (3 זריקות בהפרשי זמן מסוימים).

עובד/חוקר המטפל בכלבים או עוסק בתרכיב כלבת מוחלש עליו להתחסן בחיסון אנטי כלבת.

5. נהלים כללים

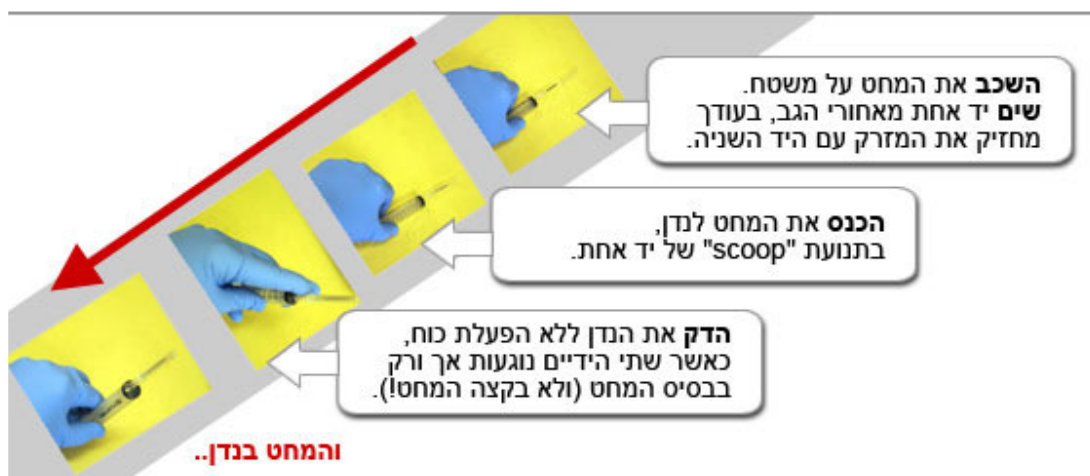
בכניסה לבית החיות יש ללבוש חלוק (ייעודי לבית החיות) ולהשאיר את החפצים האישיים בחוץ כמו כן בזמן העיסוק בבעלי חיים או בניסוי על החוקר/עובד לעבוד בלבוש מלא, מכנסיים ארוכים ונעליים סגורות.

באותם אזורים של בית החיות בהם נעשית עבודה עם בע"ח או פינוי רפד, יש להשתמש באמצעי מיגון כנדרש. (כפפות ניטריל, חלוק, משקפי מגן ומסיכת פנים במידת הצורך).

יש להשתמש במזרקים שמחטיהם מחוברים אליהם בצורה בטוחה. סילוק בועות אויר או עודף חומר מן המזרק יעשה רק לתוך צמר גפן שיחוטא מיד.

בעת שימוש במחט:

- בדוק את נחיצות השימוש במחט וסוג המחט הנחוץ לביצוע המטלה.
- סלק את המחט, ללא החזרתה לנדן, מיד עם גמר השימוש בה, לתוך מיכל קשיח לפסולת חדה.
- במידה והתהליך מצריך הזרקה חוזרת מתוך המזרק, החזר את המחט לנדן בזהירות. זכור, **כיסוי מחט בנדן - סכנת דקירה! אם חייבים: השתמש בשיטת "יד אחת":**

מחטים וכלים חדים משומשים יזרקו לפחים ייעודיים (פח אדום) המצויים בכל חדרי הניתוח.

כל כלוב יסומן במדויק- ביחוד לגבי פתוגניים ורעלים. כאשר אין שימוש בחומרים אלה, ייכתב במפורש לא מוזרק או מוזרק בחומר לא פתוגני.

נתיחה (PM): יש לחטא את בעלי החיים לפני הנתיחה ולהימנע מפיזור תרסיס (אירוסולים).

פגרים יש לסגור בשקיות פלסטיק באמצעות סרט מדבק ולהעבירן למקרר המיועד לפסולת ביולוגית.

כלי ניתוח יש לעקר באוטוקלב. לוחות ניתוח יש לעקר באוטוקלב או להציף בחומר חיטוי לתקופת זמן מתאימה.

יש לבדוק את בעלי החיים מדי יום ביומו ולדווח למנהל בית החיות על מחלה בחיות לא מודבקות.

עובד בית החיות ידווח למבצע הניסויים על כל מחלה או מוות בחיות.

יש להימנע ככל האפשר ממגע ישיר עם בעל חיים ורפד (נסורת) משומש.

יש לנקוט באמצעים קפדניים ביותר למנוע יציאת חיות מהכלובים ולמנוע כניסת בעלי חיים כולל מכרסמים, זבובים ויתושים לתוך בית החיות.

6. שינוע בעלי חיים

הוצאת בעלי חיים מבית החיות ושינועם חייבים להיעשות בקרטונים חד פעמיים סגורים ועל גבי מנשא יציב ובטוח על מנת להבטיח מניעת נפילות והפצת ארגניים לסביבה, יש לפעול לפי נוהל הובלת / הסעת בע"ח המצורף באתר.

7. עבודה עם חומרים פתוגניים ABSL2

נתיחות של בעלי חיים מודבקים בפתוגניים מדרגה 2 יבוצעו בחדרים מיוחדים המסומנים כנדרש והמכילים את האמצעים למניעת פיזור הפתוגניים (כולל נורת אזהרה מעל דלת הכניסה).

יש לשלט בצורה ברורה חדר בו מתבצעים ניסויים באורגניזמים מדרגת סיכון 2 בסימון: סיכון ביולוגי BIOHAZARD. חדר בו מתבצעים בו ניסויים בחומרים מסרטנים יסומן: זהירות- סכנת חומרים מסרטנים Caution-Cancer Hazard

הדבקת חיה בחומר מדבק מדרגת סיכון 2 תעשה במנדף ביולוגי תקני ותוך נקיטת הצעדים הבאים: העובד יגן על עצמו בחלוק, כפפות משקפי מגן מתאימים ומסיכת פנים P3. תמיד יהיה אדם נוסף, נוכח בחדר.

פגרים של חיות בהן נעשתה עבודה עם פתוגנים ורעלים יש לסגור בשקיות מיוחדות (Biohazard), להעביר למקפיא פגרים ולידע את צוות בית החיות.

בתום הניסוי יש לחטא את הכלוב ואת הרפד באוטוקלב לפני ניקוי הכלוב.

8. כימיקלים וחומרים רדיואקטיביים

אין לעסוק בחומרים רדיואקטיביים בבית החיות אלא אם כן יש אישור ממונה בטיחות קרינה וכן אישור וטרינר.

עבודה עם כימיקלים חומרי הרדמה וגורמים ביולוגיים מחייבת התנהלות בהתאם לגיליונות MSDS (ישנם מספר חומרים אשר נכתבו להם הוראות עבודה מפורטות, ראה באתר בית החיות). וכן בכפוף לאישור האתיקה של הניסוי.

9. פגיעות פיזיות ומאמץ פיזי

וודא כי כל הציוד החשמלי עונה על תקני הבטיחות החשמליים הרלבנטיים: אל תנסה לבצע בעצמך תיקון כלשהוא של ציוד חשמלי: קרא תמיד לטכנאי מוסמך לפתרון הבעיות בעיות שריר-שלד (במיוחד הרגליים והברכיים) כתוצאה מעבודה ממושכת בתנוחות של עמידה וישיבה ממושכת- הפסקות מנוחה ושחרור הלחץ.

הרמת משאות כבדים תעשה בעזרת מכשור או בעזרת כיפוף ברכיים והרמת המשא קרוב ככל האפשר לגוף.

10. הוראות גיהות בעבודה עם בעלי חיים

במהלך העבודה הימנע ממגע ישיר עם פסולת ביולוגית כימיקלים נוזלים או אבק נסורת השתמש בחלוק, כפפות, נשמיות (FFP2) ומשקפי מגן.

יש לשמור על ניקיון הכלובים ונקיון חדרי החיות.

כלים המשמשים להאכלת בעלי חיים יש לשטוף (בקבוקים ישטפו עם מברשות) ולהחזיר למקומם בתום השימוש.

יש לנקות ציוד המשמש לעבודה וציוד מגן אישי לאחר השימוש בהם ולפני אחסונם.

אין לאכול לשתות ולהתאפר באזור העבודה.

שטוף את ידיך היטב במים וסבון לאחר סיום עבודתך בשטח, לאחר מגע עם הכלים, לפני אכילה וביציאה מהשירותים.

בגמר העבודה העובד יתקלח ויחליף את בגדיו, בגדי עבודה מזוהמים יאוחסנו במקום ייעודי ביחידה טרם כביסה. אין להוציא בגדי עבודה או כלים מזוהמים מחוץ ליחידה.

היה ערני למצבך הבריאותי ופנה מידית לקבלת טיפול רפואי כאשר הנך ננשך/נשרט (טיפול בנשיכה ראה פירוט למטה) או מגלה סימפטומים כגון: שלשולים, כאבי בטן, חום, גירוי עור וכו'

11. טפול בתאונת דקירה/נשיכה

בפציעה של דקירה ו/או נשיכה אפילו קלה רצוי לדמם את הפצע ולאחר מכן לשטוף במשך 15 דקות עם הרבה מים וסבון ולחטא בתמיסת יוד או אלכוהול. את בעל החיים אין להשמיד – יש לשמרו לשם בדיקה.

על כל מקרה של פציעה נשיכה יש לדווח מידית לממונה הבטיחות ולווטרנר ולקבל טיפול רפואי לאלתר.

12. מחסומי מכרסמים:

מחסומי המכרסמים מהווים הגנה מצוינת מפני כניסת מזיקים לחדרי החיות, אולם מהווים מכשול בכניסה לחדרים, אנו נקטנו בכל אמצעי הזהירות הנדרשים, והמחסומים מסומנים בפס צהוב בולט, בנוסף ישנם פסים צהובים כמטר משני צדי המחסום, ישנו שלט זוהר משני צדי כל דלת המתריע על המחסום, וכן משתלשל מפתח כל דלת, סרט סימון אדום לבן כתזכורת נוספת למי שלא הבחין בכל הסימנים האחרים.

החוקרים נדרשים ליידע את כל מי שנכנס לבית החיות בנוכחות מחסומים אלו בכדי למנוע מצב של מעידה עליהם.

לפרטים נוספים או הבהרות נא לפנות:

ליעל גוב- ממונת בטיחות טל. 5137.

או לווטרינרים דר' מיקי הרלב, דר' מאיה לוין ארמה טל. 9919